

Beleidsnotitie *Een Veilige Gemeente*

Gereformeerde Kerk vrijgemaakt Capelle aan den IJssel Noord

01 augustus 2022

1. Inleiding

2. Begrippen

3. Beleidsdoelen

4. Vertrouwenspersonen

5. Voorkomen (preventie)

5.1 Bewustwording

5.2 Aanstellings- en functioneringsbeleid

6. Zorgvuldige handelwijze (interventie)

6.1. Aanspreekpunten

6.2. Zorg voor de gemeente

7. Communicatie

8. Financiering

9. Evaluatie

1. Inleiding

Telkens weer worden we als samenleving opgeschrikt door berichten over seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik. Steeds meer wordt duidelijk wat er misgaat in verhoudingen tussen mensen, zowel in de huiselijke sfeer als in organisaties.

Ook binnen de kerken komen seksueel grensoverschrijdend gedrag en misbruik voor. Daarmee wordt het beeld van God geweld aangedaan en ook het vertrouwen in medechristenen wordt geschaad. En de kerk, die een veilige plek hoort te zijn, wordt onveilig.

De kerkenraad van de GKv Capelle-Noord wil naar zijn beste vermogen bevorderen dat de gemeente een veilige en betrouwbare gemeenschap is, waar de onderlinge omgang past bij Gods normen en Zijn bedoelingen met seksualiteit.

In preken en in ander onderwijs wordt de Bijbelse boodschap uitgedragen, ook met betrekking tot seksualiteit en de omgang met elkaar. In de gebeden vragen kerkenraad en gemeente of God hen daarin wil leiden.

Daarnaast hanteert de kerkenraad concreet beleid dat in deze beleidsnotitie wordt beschreven.

2. Begrippen¹

Wat verstaan we onder seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel misbruik?

- *Seksueel grensoverschrijdend gedrag* is iedere seksuele of seksueel getinte uiting of handeling die ongepast is.
- *Seksueel misbruik* is seksueel grensoverschrijdend gedrag waarbij iemand misbruik maakt van het verschil in gezag, macht of invloed dat binnen een relatie bestaat. Denk hierbij aan: verschil in fysieke kracht of leeftijd, familierelaties, relatie docent-leerling, chef-personeel.
- *Seksueel misbruik in een ambtelijke of andere kerkelijke gezagsrelatie* is seksueel grensoverschrijdend gedrag van een ambtsdrager of van iemand anders die een functie of

---

¹ De hier gegeven begripsomschrijvingen zijn eenvoudiger dan de definitie van seksueel misbruik die Het *Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met seksueel misbruik in pastorale en gezagsrelaties* hanteert, maar zijn er niet mee in strijd. Die definitie luidt:

Eén of meerdere uitingen, verbaal of non-verbaal, opzettelijk dan wel onopzettelijk, gewenst dan wel ongewenst, in de vorm van seksuele handelingen en/of seksueel getinte toespelingen of uitnodigingen tot seksueel contact, dan wel het op één van voornoemde wijzen ingaan op uitnodigingen tot seksueel contact en/of bedoelde toespelingen, al dan niet onder druk van geheimhouding, gedaan door een kerkelijke functionaris ten opzichte van iemand binnen of buiten de gemeente, in een ambtelijke of anderszins op bevoegdheid en vertrouwen gebaseerde relatie, waardoor vertrouwen geschonden en de grens van persoonlijke integriteit overschreden wordt, en welke derhalve op gespannen voet staan met datgene wat ons in Gods Woord wordt voorgoedhouden ten aanzien van de omgang met de naaste.

taak in de gemeente heeft waaraan een zeker vertrouwen en gezag gekoppeld zijn. Denk hierbij aan: koster, organist, catecheet, jeugdleider, oppas in de crèche. Met dit gedrag wordt het verschil in positie en het daarbij behorende vertrouwen en gezag misbruikt. Dit terwijl de verantwoordelijkheid voor het bewaken en bewaren van de grenzen in het contact allereerst ligt bij de persoon die een ambt of functie uitoefent, ook als de ander uitnodigt die grenzen te overschrijden.

3. Beleidsdoelen

Het beleid van de kerkenraad richt zich op:

1. *Het voorkomen (preventie)* van seksueel misbruik binnen de gemeente;
2. Een *zorgvuldige handelwijze (interventie)*, als er desondanks toch sprake is van vermoedens of beschuldigingen, dan wel van daadwerkelijk seksueel misbruik.

4. Vertrouwenspersonen

De kerkenraad benoemt twee interne vertrouwenspersonen (IVP's), zo mogelijk een man en een vrouw. Zij worden ingeschakeld bij preventie en interventie.

De vertrouwenspersonen werken volgens de door de kerkenraad opgestelde instructie. Het trainings- en toerustingsprogramma van het *Meldpunt seksueel misbruik binnen kerkelijke relaties* biedt hun de nodige scholing.

5. Voorkomen (preventie)

5.1 Bewustwording

Preventie begint bij bezinning op en aandacht voor het onderwerp, zodat iedereen in de gemeente zich bewust is van het risico van seksueel grensoverschrijdend gedrag of misbruik en van mogelijk risicovolle of onveilige situaties binnen het gemeentelieven.

Daarom wordt het thema '*Veilige gemeente*' regelmatig op de agenda van kerkenraad en gemeente gezet. De vertrouwenspersonen (IVP's) hebben tot taak dit actief te bevorderen. Dit kan tijdens gemeentebijeenkomsten, gespreksgroepen en catechese en via het kerkblad en de website van de gemeente.

5.2 Aanstellings- en functioneringsbeleid

Het beroepen en bevestigen van een predikant en het verkiezen en bevestigen van ouderlingen en diakenen gebeurt in alle zorgvuldigheid volgens de Kerkorde van de GKv.

Ook bij het werven en aanstellen van mensen in andere functies – beroepskrachten en vrijwilligers – gaat de kerkenraad zorgvuldig te werk.

- Gedragscode

Voor ambtsdragers en voor andere kerkelijke medewerkers (allen die een functie of taak in de gemeente hebben waaraan een zeker vertrouwen en gezag verbonden zijn), geldt een gedragscode.

* Aanstellingsgesprek. Aan de hand van deze gedragscode wordt met kandidaten voor een functie of taak gesproken over de specifieke verantwoordelijkheid die deze functie of taak met zich meebrengt.

* Ondertekening. Bij hun bevestiging of aanstelling ondertekenen de kandidaten de gedragscode. Een digitaal exemplaar van de ondertekende gedragscode wordt ter archivering aangeboden aan de scriba.

* Evaluatie. Tijdens de reguliere (jaarlijkse) evaluaties van de werkzaamheden en het functioneren van kerkenraad, commissies en werkgroepen en van kerkelijke medewerkers wordt ook het naleven van de gedragscode besproken.

De eerstverantwoordelijken voor de reguliere evaluaties (in de regel: de voorzitters van de kerkenraad en van commissies en werkgroepen) zijn er ook verantwoordelijk voor dat het aanstellingsgesprek en de ondertekening daadwerkelijk plaatsvinden en dat het naleven van de gedragscode expliciet onderwerp van gesprek is tijdens de evaluaties. Het aanstellingsgesprek en de evaluatie kunnen groepsgewijs plaatsvinden.

- VOG

Van ambtsdragers en andere kerkelijke werkers kan een Verklaring omtrent het Gedrag² worden gevraagd. Dit wordt bij de verkiezing of kandidaatstelling besproken met degenen voor wie dit geldt.

6. Zorgvuldige handelwijze (interventie)

6.1. Aanspreekpunten

De kerkenraad vindt het belangrijk dat ieder die in de gemeente seksueel misbruik vermoedt, signaleert of ondervindt (of in het verleden heeft gesignaleerd of ondervonden), daarover in vertrouwen en in veiligheid kan spreken.

In alle gevallen kan dat bij deze aanspreekpunten:

* De kerkenraad of een van de kerkenraadsleden.

De kerkenraad neemt vermoedens of beschuldigingen altijd serieus en gaat zorgvuldig om met de (mogelijke) slachtoffers, de (mogelijke) daders en met anderen die bij hen betrokken zijn.

Als het gaat om (mogelijk) seksueel misbruik door een ambtsdrager of andere kerkelijke medewerker maakt de kerkenraad gebruik van het binnen de kerken geldende *Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met seksueel misbruik in pastorale en gezagsrelaties*.³

* (Een van) de door de kerkenraad benoemde onafhankelijke vertrouwenspersonen.

De vertrouwenspersonen bieden hulpvragers/melders een luisterend oor en opvang en eventueel begeleiding bij volgende stappen. Waar nodig raadplegen de vertrouwenspersonen het Protocol en vragen ze advies bij het *Meldpunt seksueel misbruik binnen kerkelijke relaties*⁴ of bij deskundigen van het IVP-netwerk.

Wanneer het gaat om (mogelijk) misbruik door een ambtsdrager of andere kerkelijke medewerker, is er naast de kerkenraad en de IVP's nog een derde aanspreekpunt:

*het *Meldpunt seksueel misbruik binnen kerkelijke relaties*. Het Meldpunt biedt ondersteuning, advies en informatie.

6.2. Zorg voor de gemeente

Seksueel grensoverschrijdend gedrag of misbruik kan verstrekkende gevolgen hebben, niet alleen voor de direct betrokkenen maar ook voor de hele gemeente. Er kan een situatie van verwarring en spanning ontstaan. De kerkenraad kan zelf ook betrokkene zijn.

Het is de taak van de kerkenraad om de gemeente in de ontstane situatie te leiden en pastorale zorg te geven. Waar nodig zal de kerkenraad advies inwinnen bij het Meldpunt en de hulp van deskundigen inroepen.

7. Communicatie

De contactgegevens van de vertrouwenspersonen en van het Meldpunt worden vermeld op de website, in het jaarboekje, en in het kerkblad.

Ook dit beleidsplan en de gedragscode voor kerkelijke werkers worden gepubliceerd op de website.

8. Financiering

Kosten en onkosten die gemaakt worden in het kader van dit beleid worden betaald uit de kerkelijke kas.

9. Evaluatie

Deze beleidsnotitie is integraal onderdeel van het beleid van de kerkenraad en zal regelmatig worden geëvalueerd en indien nodig bijgesteld.

---

² Toelichting: Een VOG is een verklaring waaruit blijkt dat het justitiële verleden van een persoon of rechtspersoon geen bezwaar vormt voor de functie of het doel waarvoor de VOG is aangevraagd. De VOG is een onderdeel van het preventiebeleid dat in de samenleving geaccepteerd is. De wereldlijke rechter kan in voorkomende gevallen de kerken op dit punt toetsen.

³ Dit protocol is bedoeld voor kerkenraden, individuele ambtsdragers en andere functionarissen van de Christelijke Gereformeerde Kerken (CGK), de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt (GKV), de Nederlands Gereformeerde Kerken (NGK) en de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland (vGKN) die met mogelijk seksueel misbruik binnen pastorale of kerkelijke gezagsrelaties geconfronteerd worden.

⁴ De stichting Meldpunt Misbruik is opgericht door de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt en de Nederlands Gereformeerde Kerken. Inmiddels zijn ook de voortgezette Gereformeerde Kerken in Nederland en de Hersteld Hervormde Kerk aangesloten.

Bijlagen

Instructie Vertrouwenspersonen
Gedragscode

Het Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met seksueel misbruik in pastorale en gezagsrelaties is te vinden op [Protocol - Meldpunt Misbruik](#))